

V Bruseli 29. 1. 2013
COM(2013) 23 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE
o dobrovoľnom systéme pre ekodizajn zobrazovacích zariadení

(Text s významom pre EHP)

{SWD(2013) 14 final}

{SWD(2013) 15 final}

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o dobrovoľnom systéme pre ekodizajn zobrazovacích zariadení

(Text s významom pre EHP)

1. Úvod a právny rámec

V smernici Európskeho parlamentu a Rady 2009/125/ES z 21. októbra 2009 o vytvorení rámca na stanovenie požiadaviek na ekodizajn energeticky významných výrobkov (smernica o ekodizajne)¹ sa stanovuje právny rámec na zavedenie požiadaviek týkajúcich sa ekodizajnu pre vybrané prioritné skupiny výrobkov.

Podľa článku 15 ods. 2 písm. a) až c) smernice o ekodizajne sa na prioritnú skupinu výrobkov musí vzťahovať buď záväzné vykonávacie opatrenie (t.j. nariadenie Komisie) alebo samoregulačné opatrenie (napr. dobrovoľná dohoda uzatvorená priemyselným odvetvím), ak spĺňa tri podmienky: i) výrobok predstavuje významný objem odbytu, ii) má významný vplyv na životné prostredie a iii) má významný potenciál zlepšenia, pokiaľ ide o jeho vplyv na životné prostredie.

Okrem toho sa v odôvodnení 18 smernice o ekodizajne uvádza, že na prioritné skupiny výrobkov by sa mali namiesto záväzných vykonávacích opatrení vzťahovať skôr alternatívne postupy, ako je samoregulácia v priemyselnom odvetví alebo dobrovoľné dohody, ak je pravdepodobné, že takýmto postupom možno ciele politiky dosiahnuť rýchlejšie a menej nákladným spôsobom než prostredníctvom povinných požiadaviek.

Dobrovoľné dohody alebo iné samoregulačné opatrenia možno považovať za alternatívy k vykonávacím opatreniam v rámci smernice o ekodizajne za predpokladu, že sú v súlade s kritériami stanovenými v prílohe VIII k smernici o ekodizajne.

2. Dobrovoľný systém navrhovaný zo strany priemyselného odvetvia zobrazovacích zariadení

Podľa článku 16 ods. 2 písm. a) smernice o ekodizajne Komisia zavedie vykonávacie opatrenia pre skupinu výrobkov, ktoré poskytujú veľký potenciál na hospodárne zníženie emisií skleníkových plynov, do ktorej patria kancelárske vybavenie a spotrebná elektronika.

Komisia zadala prípravné štúdie, ktoré sa týkajú skupiny výrobkov kancelárskeho vybavenia a spotrebnej elektroniky vrátane zobrazovacích zariadení.

V prípravnej štúdii o zobrazovacích zariadeniach² sa potvrdilo, že táto skupina výrobkov spĺňa kritériá uvedené v článku 15 smernice o ekodizajne. Najmä na ňu pripadá významný objem odbytu, má významný vplyv na životné prostredie a významný potenciál zlepšenia, pokiaľ ide o jej vplyv na životné prostredie. Zobrazovacie zariadenia by preto mali podliehať vykonávaciemu opatreniu alebo samoregulačnému opatreniu.

¹ Ú. v. EÚ L 285, 31.10.2009, s. 10.

² EuP Preparatory study 'Lot 4 — Imaging equipment, copiers, faxes, printers, scanners, MFD', (Výrobky využívajúce energiu – Prípravná štúdia o zobrazovacích zariadeniach, časť 4 – Zobrazovacie zariadenia, kopírovacie stroje, faxy, tlačiarne, skenery a viacúčelové zariadenia) vypracovaná konzorciom týchto šiestich spoločností: Fraunhofer IZM, Öko-Institut, Bio Intelligence Service, Deutsche Umwelthilfe, PE Europe, CODDE. Záverečné správy boli uverejnené v decembri 2007 a v máji 2008. Dokumentácia je k dispozícii na webovej stránke <http://www.ecoimaging.org/>.

Spoločnosti pôsobiace na trhu so zobrazovacími zariadeniami navrhli pre túto skupinu výrobkov (zobrazovacie zariadenia) v EÚ dobrovoľný systém a na tento účel uzavreli dobrovoľnú dohodu, ktorou sa stanovujú osobitné požiadavky na ekodizajn pre zobrazovacie zariadenia uvedené na trh EÚ. Tento dobrovoľný systém bol dohodnutý 16. februára 2011.

Odhaduje sa, že záväzky prijaté signatármi tejto dobrovoľnej dohody, prinesú v roku 2020 úspory vo výške 15 TWh, čo predstavuje 4,1 milióna ton emisií CO₂, a v období rokov 2011 až 2020 úspory vo výške 130 TWh, čo zodpovedá 36 miliónom ton emisií CO₂.

Dobrovoľný systém navrhovaný priemyselným odvetvím Komisia³ podrobila úplnému posúdeniu a viedla o ňom konzultácie so zainteresovanými stranami v priebehu zasadania konzultačného fóra pre ekodizajn⁴ zriadeného podľa článku 18 smernice o ekodizajne.

V posúdení vplyvu sa dospelo k záveru, že navrhovaným dobrovoľným systémom by sa dosiahli ciele politiky rýchlejšie a menej nákladným spôsobom než prostredníctvom povinných požiadaviek. Zároveň sa v ňom dospelo k záveru, že navrhovaný systém je podľa požiadavky v prílohe VIII k smernici o ekodizajne v súlade so všetkými ustanoveniami zmluvy (predovšetkým s pravidlami vnútorného trhu a hospodárskej súťaže), medzinárodnými záväzkami EÚ (vrátane multilaterálnych obchodných pravidiel), cieľmi smernice o ekodizajne a osobitnými kritériami posudzovania, akými sú i) otvorenosť účasti, ii) pridaná hodnota, iii) reprezentatívnosť, iv) kvantifikované a rozvrhnuté ciele, v) zapojenie občianskej spoločnosti, vi) monitorovanie a podávanie správ, vii) nákladová efektívnosť spravovania samoregulačnej iniciatívy, viii) udržateľnosť a ix) kompatibilita stimulov.

3. Prvky dobrovoľnej dohody

V dobrovoľnej dohode, ktorú uzatvorilo priemyselné odvetvie, sa stanovujú osobitné požiadavky týkajúce sa ekodizajnu zobrazovacích zariadení uvedených na trh EÚ. Na výrobky, ktoré sú predmetom tejto dohody, sa zároveň vzťahuje dobrovoľný program označovania energetickej účinnosti ENERGY STAR, ktorý stanovuje požiadavky na označovanie rôzneho kancelárskeho vybavenia vrátane zobrazovacích zariadení. Podľa požiadaviek smernice o ekodizajne predstavujú signatári tohto dobrovoľného systému výraznú väčšinu príslušného hospodárskeho odvetvia. Podľa tejto dohody sa každý signatár zaviazal, že minimálne 90 % všetkých zobrazovacích zariadení, ktoré uvádza na trh, bude v súlade s minimálnymi požiadavkami na účinnosť, pokiaľ ide o typickú spotrebu elektrickej energie (TEC – typical energy consumption) a prevádzkový režim (OM – operational mode). Všetky tlačiarenské zariadenia by mali v rámci bežných funkcií ponúkať možnosť voľby tlače viacerých strán na jednu stranu⁵ a mali by spĺňať požiadavky na tonerové kazety (t.j. dizajn by nemal zabráňovať opätovnému použitiu alebo recyklácii a použitiu tonerových kaziet od iných výrobcov). Všetky nové výrobky by tiež mali byť v súlade s požiadavkami na recykláciu (napr. mali by umožňovať jednoduché rozobratie a označovanie plastov). Signatári sa tiež zaviazali k dodržiavaniu osobitných požiadaviek na informovanie (napr. informácie o zdrojoch a energetickej účinnosti).

Okrem zavedenia požiadaviek týkajúcich sa ekodizajnu sa dohodou zriaďujú dva správne orgány:

³ Výbor pre posudzovanie vplyvu vydal 21. septembra 2012 k hodnoteniu vplyvu priaznivé stanovisko.

⁴ Dobrovoľný systém pre zobrazovacie zariadenia sa prediskutoval na dvoch zasadaniach konzultačného fóra o ekodizajne, a to 12. októbra 2009 a 9. októbra 2012.

⁵ Možnosť tlače niekoľkých strán dokumentu na jeden hárok papiera, ak je zariadenie riadené pôvodným softvérom poskytnutým výrobcom.

- riadiaci výbor pozostávajúci zo zástupcov signatárov dohody a Európskej komisie, ktorá spravuje dohodu⁶ a
- úrad nezávislého inšpektora, ktorý posudzuje dodržiavanie záväzkov, ktoré sú uvedené v dohode, jednotlivými signatármi, a ktorý Komisii poskytuje správy o dodržiavaní záväzkov⁷.

Dohodou sa tiež stanovujú povinnosti predkladať správy, pričom každý signatár musí požadované informácie poskytovať nezávislému inšpektorovi s tým, že ak tak neurobí, hrozí mu odňatie štatútu signatára.

V dohode sa stanovuje aj postup, ktorý riadiacemu výboru umožňuje modifikovať ustanovenia dohody, a najmä upravovať prísnosť požiadaviek podľa situácie na trhu. V rámci tohto postupu sa požiadavky stanovené v dobrovoľnej dohode preskúmajú tri mesiace po uverejnení novej verzie požiadaviek programu ENERGY STAR, ktoré sa týkajú zobrazovacích zariadení. V prípade zobrazovacích zariadení je dôležitý flexibilný prístup pri vymedzovaní relevantných parametrov a stanovovania uplatniteľných požiadaviek, pretože funkcie týchto zariadení sa rýchlo vyvíjajú.

Aby mali všetky zainteresované strany, a najmä potenciálni signatári, dostatočne včas prístup k správnym a aktualizovaným informáciám o požiadavkách uplatňovaných na zobrazovacie zariadenia, bude na webovej stránke Európskej komisie – Európa – venovanej politike ekodizajnu⁸ a na webovej stránke venovanej tomuto systému⁹ vždy uverejnená najnovšia verzia tejto dobrovoľnej dohody spolu s posúdením vplyvu a touto správou.

4. Prijatie dobrovoľného systému

Vzhľadom na to, že sa dobrovoľným systémom, ktorý pre zobrazovacie zariadenia navrhuje priemyselné odvetvie, dosiahnu ciele politiky rýchlejšie a pri nižších nákladoch než prostredníctvom povinných požiadaviek, a keďže tento systém spĺňa všetky kritériá uvedené v prílohe VIII k smernici o ekodizajne, Komisia uznáva, že zobrazovacie zariadenia uvedené na trh EÚ by mali podliehať dobrovoľnému systému pre ekodizajn, ktorý priemyselné odvetvie zavádza pre zobrazovacie zariadenia. Podmienky týkajúce sa tohto systému sú uvedené v dobrovoľnej dohode uzavretej v rámci priemyselného odvetvia.

Komisia považuje tento dobrovoľný systém za platnú alternatívu k vykonávaciemu opatreniu pre ekodizajn. Preto Komisia nepristúpi k zavedeniu povinných požiadaviek na ekodizajn zobrazovacích zariadení uvedených na trh EÚ, pokiaľ bude dobrovoľná dohoda a akékoľvek jej následné verzie uzavreté v kontexte navrhovaného dobrovoľného systému podľa názoru Komisie spĺňať ciele a všeobecné zásady vymedzené v smernici o ekodizajne.

Dobrovoľný systém musí najmä v priebehu celého obdobia uplatňovania byť v súlade so všeobecnými zásadami vymedzenými v smernici o ekodizajne, medzi ktoré patrí: prispievanie k politickým cieľom smernice o ekodizajne, otvorenosť účasti v prípade všetkých spoločností pôsobiacich na trhu so zobrazovacími zariadeniami, pokrytie prevažnej väčšiny relevantného hospodárskeho sektora¹⁰, zrozumiteľnosť a jednoznačnosť jeho podmienok, transparentnosť, spoľahlivý systém monitorovania a absencia neprimeraného administratívneho zaťaženia. Všetky osobitné požiadavky na ekodizajn zobrazovacích zariadení uvedených na trh EÚ, ktoré sú uvedené v dobrovoľnej dohode a vo všetkých jej ďalších verziách uzavretých v rámci

⁶ Zástupcovia členských štátov EÚ, krajín EZVO/EHP a mimovládnych organizácií majú štatút pozorovateľov.

⁷ Správy o dodržiavaní záväzkov sú sprístupnené zainteresovaným stranám na diskusiu.

⁸ http://ec.europa.eu/energy/efficiency/labelling/agreements_en.htm.

⁹ www.eurovaproint.eu

¹⁰ Najmenej 70 % výrobkov uvedených na trh.

dobrovoľného systému, by mali prinášať aj pridanú hodnotu, pokiaľ ide o zlepšenie celkového vplyvu daných výrobkov na životné prostredie.

Okrem toho sa podľa požiadaviek Komisie a zainteresovaných strán¹¹ od signatárov dobrovoľnej dohody vyžaduje, aby

- priebežne hodnotili pokrok pri uplatňovaní systému,
- spolupracovali s útvarmi Komisie, členskými štátmi a zainteresovanými stranami s cieľom neustále zlepšovať environmentálne vlastnosti zobrazovacích zariadení, a to najmä kontinuálnym znižovaním spotreby energie v súlade s cieľmi uvedenými v dobrovoľnej dohode, a aby prípadne zohľadňovali aj ďalšie relevantné environmentálne aspekty,
- spolupracovali s útvarmi Komisie, členskými štátmi a zainteresovanými stranami na zlepšovaní mechanizmu podávania správ a pravidiel monitorovania a auditu,
- poskytovali v rámci lehôt stanovených v dobrovoľnej dohode príslušné údaje, ktoré Komisii a zainteresovaným stranám umožnia monitorovať dosahovanie cieľov dohody, v rámci ktorej sa každý signatár zaväzuje poskytovať informácie o všetkých modeloch zobrazovacích zariadení, ktoré uviedol na trh EÚ, ako aj informácie o spotrebe energie a ďalších vlastnostiach majúcich vplyv na životné prostredie, ktoré sú upravené v dobrovoľnej dohode (t.j. jednoduchosť recyklácie a požiadavky na informácie), v prípade každého modelu zobrazovacieho zariadenia, na ktorý sa vzťahuje dobrovoľná dohoda, a
- vynakladali úsilie na zabezpečenie aktívnej účasti potenciálnych signatárov na predmetnom systéme.

5. Monitorovanie dobrovoľného systému

Ako sa to vyžaduje v bode 6 prílohy VIII k smernici o ekodizajne, Komisia bude s pomocou konzultačného fóra pre ekodizajn a výboru uvedeného v článku 19 ods. 1 smernice o ekodizajne monitorovať uplatňovanie dobrovoľného systému, a najmä jeho súlad so všeobecnými zásadami, ako aj primeranosť požiadaviek na ekodizajn, ktoré sú uvedené v dobrovoľnej dohode a vo všetkých jej následných verziách.

Komisia bude venovať osobitnú pozornosť povinnostiam týkajúcim sa podávania správ a pravidiel monitorovania stanoveným v smernici o ekodizajne, v existujúcich usmerneniach Komisie a v samotnej dohode. Komisia bude predovšetkým kontrolovať, či ustanovenia dohody a ich uplatňovanie signatármi umožňuje Komisii a zainteresovaným stranám (vrátane vnútroštátnych orgánov) efektívne monitorovať účinnosť dohody a úroveň dosahovania jej cieľov.

Ak Komisia dospeje k záveru, že ciele a všeobecné zásady smernice o ekodizajne tak, ako sú zohľadnené v dobrovoľnom systéme, nebudú naplnené a/alebo že sa signatári dobrovoľnej dohody nebudú nepretržite usilovať o napĺňanie cieľov týkajúcich sa znižovania spotreby energie a nezlepšia požiadavky týkajúce sa iných než energetických aspektov, ktoré sú uvedené v dobrovoľnej dohode alebo prípadne do ďalších verzií dohody nezačlenia nové relevantné environmentálne aspekty, Komisia prijme požiadavky na ekodizajn zobrazovacích zariadení formou záväzného vykonávacieho opatrenia.

6. Závěry

Dobrovoľný systém ekodizajnu navrhovaný priemyselným odvetvím pre zobrazovacie zariadenia je v súlade s ustanoveniami zmluvy, medzinárodnými záväzkami EÚ a osobitnými kritériami posudzovania, a preto sa považuje za platný podľa smernice o ekodizajne.

¹¹ Zasadanie konzultačného fóra o ekodizajne z 9. októbra 2012.

Posúdením vplyvu, ktoré vykonala Komisia, sa zistilo, že týmto dobrovoľným systémom ekodizajnu sa dosiahnu ciele politiky rýchlejšie a pri nižších nákladoch ako prostredníctvom povinných požiadaviek.

Komisia uznáva, že na zobrazovacie zariadenia uvedené na trh EÚ by sa mal vzťahovať dobrovoľný systém ekodizajnu. Podmienky týkajúce sa tohto systému sú stanovené v dobrovoľnej dohode, ktorú uzavreli zástupcovia výrobného odvetvia.

Komisia pokladá tento dobrovoľný systém za platnú alternatívu k vykonávaciemu opatreniu pre ekodizajn, a preto teraz nebude zavádzať povinné požiadavky na ekodizajn zobrazovacích zariadení uvedených na trh EÚ.

Komisia bude neustále monitorovať uplatňovanie dobrovoľného systému. Ak sa zistí, že nedochádza k napĺňaniu cieľov a všeobecných zásad smernice o ekodizajne, Komisia zavedie požiadavky na ekodizajn zobrazovacích zariadení formou záväzného vykonávacieho opatrenia.